

tylko na 7 z nich. Dynamika populacji wiechliny styryjskiej uzależniona jest od dynamiki luk w drzewostanie i niższych warstw roślinności. Jeśli drzewostany stają się bardziej zwarte lub podszyt i runo leśne bujniejsze, wówczas gatunek znajduje się w gorszych warunkach, co ujawnia się słabym kwitnieniem i najczęściej brakiem owocowania. Zaburzenia, polegające na powstawaniu luk są zjawiskiem występującym w Pieninach często, ale losowo, stąd też przyszłość wiechliny styryjskiej w Pieninach jest trudna do przewidzenia i niepewna. Należałoby gatunek objąć stałym monitoringiem. Wskazane byłoby okresowe sprawdzanie dynamiki liczebności i efektywności rozmnażania wegetatywnego i generatywnego.

Jan Bodziarczyk

***Poa nobilis* Skalińska** **Wiechlina tatrzańska**

Rodzina: *Poaceae* (*Gramineae*) – wiechlinowate (trawy)

Status

W Polsce gatunek rzadki; stopień zagrożenia trudny do oceny ze względu na niedostateczne dane. W krajach ościennych: zagrożona na Słowacji (gdzie jest utożsamiana z *Poa granitica* Br.-Bl. subsp. *granitica*).

Uwagi taksonomiczne

Poa nobilis jest gatunkiem pochodzenia mieszańcowego. Taksonami rodzicielskimi są prawdopodobnie *P. alpina* L. for. *vivipara* i *P. granitica* Braun-Blanquet (Skalińska 1955).

Rozmieszczenie geograficzne

Wiechlina tatrzańska jest endemitem tatrzańskim (Skalińska 1955; Pawłowski 1972; Piękoś-Mirkowa i in. 1996b), z centrum występowania w Tatrach Wysokich. Rośnie zarówno po polskiej, jak i po słowackiej stronie Tatr (Skalińska 1955).

Występowanie w Polsce

Poa nobilis jest gatunkiem bardzo rzadkim, ograniczonym w Polsce do Tatr Wysokich i Kasprowego Wierchu w Tatrach Zachodnich. Znana dotąd zaledwie z 9 stanowisk (Skalińska 1955; Piękoś-Mirkowa 2008g): Kasprowy Wierch, 1900–1988 m n.p.m., Kozia Dolinka – Granaty, 1920 m, Wrota Chałubińskiego, 2022 m, Dolinka za Mniczem, około 1850 m, przełęcz między Cubryną a Zadnim Mniczem, 2180 m, Zadnia Galeria Cubryńska, około 2050 m (okaz w KRAM, lg. A. Jasiewicz w 1954 r.), poniżej Przełęczy pod Chłopkiem, około 2100 m, zbocza Rysów, około 2050 m, Czarny Staw nad Morskim Okiem,

Summary

In Poland *Poa stiriaca* occurs only in the Pieniny Mountains and Beskid Sądecki Mountains, at altitudes from 425 m to 900 m a.s.l. It grows in open forest, in dry and warm places, most often on rocky ridges and steep south-facing slopes. It is a characteristic species of the association *Carici albae-Fagetum*. The plant grows also in the community *Pinus sylvestris* – *Calamagrostis varia*. Tufts of *P. stiriaca* form small aggregations covering from a few to a dozen square metres. The total area occupied by the species does not exceed 0.5 ha. The maximal density of tufts is 76 per square meter but only 1% of the tufts produce flowers and fruits. Most of *P. stiriaca* localities are in the Pieniny National Park and face no direct threats. However, there are observed negative natural changes in the habitat. The increased density of a tree layer and lower vegetation layers affect the flowering and fruiting of plants, limiting the development of *P. stiriaca* population which depends on the gap dynamics in the stands.

około 1650 m n.p.m. Prawdopodobnie częstsza, lecz nieodróżniana przez florystów w terenie.

Siedliska i fitocenozy

Jest gatunkiem wysokogórskim (alpejskim), z centrum występowania w piętrze halnym, rzadko spotykanym w piętrze kosówki. Rośnie wyłącznie na podłożu granitowym, na piargach i stromych stokach.

Morfologia i biologia

Hemikryptofit. Bylina o wysokości 30–40(50) cm, tworząca kępy i wykształcająca rozłogi. Liście mają 2–3 mm szerokości, z języczkiem około 3 mm długości. Wiecha nieco jednostronna, na szczycie lekko zwieszona, osiąga do 8,5 cm długości. Gatunek charakteryzuje pseudowiworodność (pseudowiwiparia), tzn. w obrębie wiechy zamiast kwiatów rozwijają się młode rośliny, które zakorzeniają się, kiedy wiecha pod ich ciężarem zegnije się ku ziemi. Liczby chromosomów $2n=61-82$, najczęściej $2n=72$ (Skalińska 1955; Skalińska i in. 1957).

Charakterystyka populacji

Brak dotąd informacji o wielkości populacji tatrzańskich.

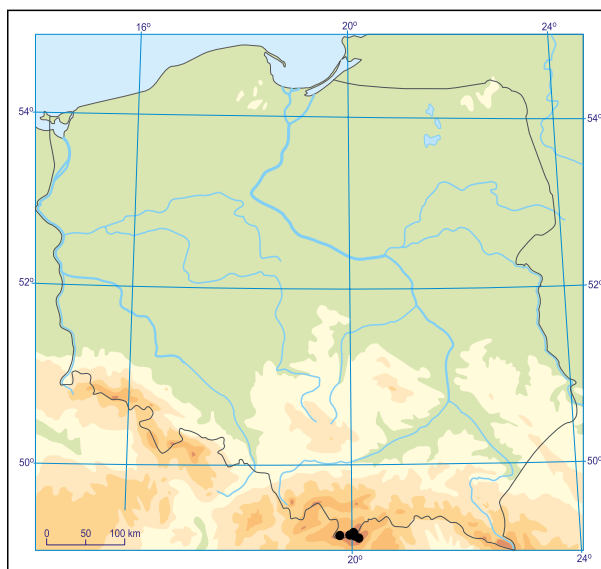
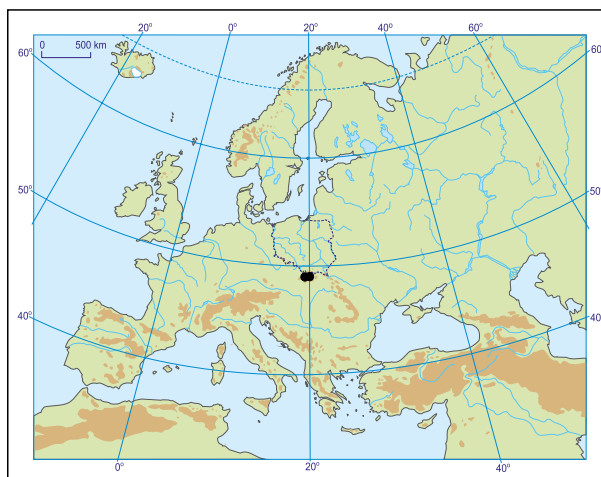
Zagrożenie i wskazania ochronne

Wszystkie stanowiska *Poa nobilis* znajdują się na obszarze Tatrzańskiego Parku Narodowego. Wydaje się, że gatunek nie wymaga specjalnej ochrony i nie jest zagrożony bezpośrednio. Konieczne jest jednak dokładne poznanie rozmieszczenia oraz ocena liczebności i dynamiki populacji.

Halina Piękoś-Mirkowa

Summary

Poa nobilis is a species of hybrid origin. Its parental species are in all probability *Poa alpina* L. for *vivipara* and *P. granitica* Braun-Blanquet. It is a Tatra endemite, known in Poland from 8 sites in the High Tatras and 1 in the Western Tatras. This alpine species grows only on granite, on rock-fall and on steep slopes, mostly in the alpine belt. The plant is characterized by pseudovivipary. *P. nobilis* is currently not threatened and no conservation measures are required. It is, however, necessary to know better its distribution, population size and population dynamics.

***Bellardiochloa violacea* (Bellardi) Chiov. Wiechlinostrzewa fioletowa (wiechlina fioletowa)**

Synonim: *Poa violacea* Bellardi

Rodzina: *Poaceae* (*Gramineae*) – wiechlinowate (trawy)

Status

W Polsce gatunek zagrożony wyginięciem. W krajach ościennych: krytycznie zagrożony na Słowacji, rzadki na Ukrainie.

Uwagi taksonomiczne

Ze względu na pewne cechy morfologiczne takson zaliczany bądź do rodzaju *Poa*, bądź do rodzaju *Festuca* (*F. rhaetica* Suter). Częściej jednak umieszczany w osobnym

rodzaju *Bellardiochloa* (Cvelev 1976; Edmondson 1980a). Wąsko ujęty gatunek ograniczony jest do Europy. Bliskie formy z Kaukazu, zaliczane niekiedy do szeroko ujętej *Poa violacea* (*P. violacea* var. *contracta* Hack.), przez badaczy rosyjskich podnoszone są do rangi odrębnego gatunku *P. polychroma* (Trautv.) Grossh. (Cvelev 1976).

Rozmieszczenie geograficzne

Bellardiochloa violacea s. str. ograniczona jest w swym występowaniu do gór środkowej i południowej Europy. Rośnie w Karpatach Zachodnich, Wschodnich i Południowych, w górach Półwyspu Bałkańskiego, w Alpach, ponadto na Sycylii, Korsyce, w południowej Grecji, w Pirenejach oraz w górach Półwyspu Iberyjskiego.

Występowanie w Polsce

Bellardiochloa violacea występuje w Polsce na 4 stanowiskach w Karpatach (Mirek 2008b). Dwa z nich